

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dnia 26 stycznia 1921 r.,

wydane w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze tej dzielnicy.

Na mocy art. 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. R. P. z 1920 r., № 50, poz. 304), art. 6 punkt d ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej (Dz. Pr. P. P. z 1919 r., № 64, poz. 385) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1921 r. w przedmiocie przekazania Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego spraw szkolnych i oświatowych na obszarze b. dzielnicy pruskiej (Dz. Ust. R. P. z 1921 r. № 7, poz. 38), zarządzam w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej co następuje:

§ 1. Ustanowiony przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego delegat w Poznaniu przeprowadzi likwidację działalności Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej w zakresie spraw szkolnych i oświatowych i równocześnie załatwiać będzie inne sprawy, powierzone mu przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Sprawy wyznaniowe na obszarze b. dzielnicy pruskiej pozostają nadal w zakresie działania Ministerstwa tej dzielnicy.

Do art. 2 i 3 ustawy.

§ 2. Obszar b. dzielnicy pruskiej dzieli się na dwa okręgi szkolne: 1) okrąg Poznański dla obszaru województwa Poznańskiego, z siedzibą Kuratora w Poznaniu i 2) okrąg Pomorski dla obszaru województwa Pomorskiego, z siedzibą Kuratora w Toruniu.

§ 3. Organizację urzędów (kuratorjów), sprawujących pod kierownictwem kuratorów administrację szkolnictwa na obszarze okręgów szkolnych, określi osobny regulamin.

Kuratorzy wchodzą w zakresie administracji szkolnictwa we wszystkie uprawnienia i obowiązki, które w myśl obowiązujących dotąd przepisów należały do naczelników władzy politycznej wojewódzkiej.

Do art. 4 ustawy.

§ 4. Administracja szkół zawodowych, podlegających zarządowi państwowemu, należy do kuratora w tym samym zakresie, co administracja szkół ogólnokształcących odpowiednich stopni.

Dopóki administracja skarbowa na obszarze b. dzielnicy pruskiej nie zostanie przejęta przez Ministerstwo Skarbu, Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego będzie na podstawie złożonych mu przez kuratorów budżetów okręgów szkolnych układał ogólny budżet szkolnictwa właściwego obszaru i przysyłał go Ministrowi b. Dzielnicy Pruskiej do dalszego traktowania.

Pod względem udzielania urlopów podwładnym urzędnikom i nauczycielom przechodzą na kuratora dotychczasowe atrybucje wojewódzkiej komisji dla spraw wyznań i szkół.

§ 5. Kuratorowi okręgu szkolnego przekazuje się na zasadzie art. 4, punkt 12 ustawy z 4 czerwca 1920 r. następujące czynności:

- 1) stanowienie o zakładaniu, zwijaniu i przekształcaniu publicznych szkół powszechnych w granicach budżetu;
- 2) udzielanie koncesji na zakładanie prywatnych szkół wszelkich typów i stopni oraz stanowienie o ich zwijaniu;
- 3) przyznawanie prawa publiczności szkołom prywatnym, powszechnym i składanie wniosków Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie przyznawania prawa publiczności prywatnym szkołom średnim ogólnokształcącym i zawodowym;
- 4) mianowanie nauczycieli szkół powszechnych;
- 5) zatwierdzanie kierowników i nauczycieli prywatnych szkół wszelkiego typu;
- 6) zawieszanie w czynnościach urzędowych podległych mu urzędników i funkcjonariuszy oraz nauczycieli szkół średnich zawodowych, podlegających zarządowi państwowemu.

Do art. 5 ustawy.

§ 6. Powołanie do współdziałania z kuratorami Rad szkolnych okręgowych nastąpi w późniejszym terminie.

Do art. 6 ustawy.

§ 7. Ustanowione rozporządzeniem Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 6 stycznia 1920 r. № VI 16/20 (№ 1/2 urzęd. gazety szkolnej dla województwa Poznańskiego i Pomorskiego) komisje do spraw wyznaniowych i szkolnych znosi się. Sprawy wyznaniowe przekazuje się urzędom wojewódzkim.

Do art. 7 i 8 ustawy.

§ 8. W granicach każdego powiatu lub miasta, tworzącego osobny powiat szkolny, władze nad szkolnictwem powszechnym, wychowaniem przedszkolnym i oświatą pozaszkolną sprawuje inspektor szkolny powiatowy, któremu dodaje się potrzebną ilość zastępców i pracowników biurowych.

Inspektor szkolny podlega bezpośrednio kuratorowi okręgu szkolnego. W zakresie administracji szkolnictwa inspektor przejmuje wszystkie uprawnienia i obowiązki, które w myśl przepisów obowiązujących dotąd należały do starosty powiatowego.

Inspektoraty powiatowe, istniejące w chwili wydania rozporządzenia, ulegną przekształceniu w powyżej wskazanym kierunku stopniowo, najpóźniej jednak w ciągu lat dwóch.

§ 9. Obok inspektora ustanawia się w każdym powiecie administracyjną radę szkolną powiatową, a w miastach, tworzących osobne powiaty szkolne, radę szkolną miejską.

§ 10. W skład rady szkolnej powiatowej wchodzi:

- a) inspektorzy szkolni powiatowi, urzędujący w powiecie;
- b) jeden duchowny wyznania katolickiego, powoływany przez kuratora w porozumieniu z biskupem djecezalnym;

- c) jeden duchowny wyznania ewangelickiego, powoływany przez kuratora w porozumieniu z władnym konsystorzem, w Poznaniu, o ile ludność ewangelicka w powiecie wynosi więcej, niż dwa tysiące dusz;
- d) przedstawiciel nauczycielstwa, istniejących w powiecie państwowych szkół średnich ogólnokształcących;
- e) trzech przedstawicieli nauczycielstwa publicznych szkół powszechnych oraz państwowych seminarjów nauczycielskich w powiecie;
- f) starosta powiatowy lub delegowany przez niego urzędnik;
- g) jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczony przez kuratora, a gdzie nie ma lekarzy szkolnych, lekarz powiatowy;
- h) pięciu przedstawicieli ludności.

§ 11. W skład rady szkolnej miejskiej, prócz członków, wymienionych w § 10 w punktach a,—e, wchodzi, zamiast członków, wskazanych w punktach f, g, prezydent miasta lub jego zastępca, jeden z lekarzy szkolnych, wyznaczony przez kuratora, względnie lekarz miejski (g), 5-ciu delegatów rady miejskiej (h).

§ 12. Członka wymienionego w §§ 10 i 11 punkt d, wybierają nauczyciele państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej, o ile zaś w powiecie lub w mieście jest takich szkół więcej, niż jedna, członka tego wybiera zebranie nauczycielskie, zwołane w tym celu do miasta powiatowego przez kuratora okręgu szkolnego. Członków wymienionych w punkcie e, wybiera konferencja powiatowa nauczycieli szkół powszechnych.

Członków wymienionych w §§ 10 i 11 punkt h, wybiera sejmik powiatowy, względnie rada miejska ze swego grona, bądź z poza niego.

Kolegja wyborcze wybierają prócz delegatów taką samą ilość zastępców.

§ 13. Okres czynności rady szkolnej powiatowej względnie miejskiej trwa trzy lata.

§ 14. W razie ustąpienia, utraty mandatu, lub śmierci członka z wyboru (§§ 10 i 11 punkty d, e, h), na jego miejsce wchodzi na resztę czasu trwania mandatu jeden z zastępców w ustanowionej przy wyborze kolejności.

Członkowie rady szkolnej, zarówno powiatowej, jak miejskiej, w razie przesiedlenia się do innego powiatu lub miasta tracą mandaty.

Członkowie rady szkolnej, zarówno powiatowej, jak miejskiej, pochodzący z wyboru (§§ 10 i 11 punkty d, e, h), tracą mandat o ile mimo doręczania im wezwania będą bez należytego usprawiedliwienia nieobecni na trzech posiedzeniach rady z rzędu. Przewodniczący rady szkolnej powiatowej lub miejskiej zawiadamia o tem kuratora w celu powołania zastępców.

§ 15. Radzie szkolnej powiatowej przewodniczy inspektor szkolny powiatowy; o ile jest ich w powiecie kilku, to ten inspektor, którego wyznaczy kurator z pomiędzy inspektorów, mających siedzibę w mieście powiatowem.

§ 16. Zamiejscowi członkowie rady szkolnej powiatowej otrzymywać będą djety i koszty podróży według zasad ustalonych dla funkcjonarjuszy państwowych, a jeżeli nimi nie są, jak urzędnicy VII stopnia służbowego.

§ 17. Siedzibą rad szkolnych powiatowych, względnie miejskich, oraz inspektoratów szkolnych, są miasta powiatowe, względnie miasta, tworzące osobne powiaty szkolne.

§ 18. Do zakresu działania rady szkolnej powiatowej lub miejskiej w siedzibie szkolnictwa powszechnego, wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej należy:

- a) badanie potrzeb powiatu lub miasta i współdziałanie z inspektorem szkolnym oraz radami szkolnymi miejscowymi w sprawie zaspakajania tych potrzeb;
- b) wydawanie na użytek kuratora corocznych opinii o stanie szkolnictwa w powiecie lub w mieście;
- c) wyrażenie opinii o projekcie budżetu szkolnictwa państwowego przed złożeniem go przez inspektora szkolnego kuratorowi;
- d) zatwierdzanie budżetów poszczególnych szkół, o ile chodzi o wydatki, pokrywane nie ze Skarbu Rzeczypospolitej;
- e) opinjowanie podań i prośb czynników, utrzymujących szkoły, o subwencje ze Skarbu na cele szkolne;
- f) określenie norm, według których rady szkolne miejscowe:
  - 1) zaopatrują nauczycieli w opał i wydzielają role,
  - 2) zaopatrują szkoły w opał, oświetlenie i materiały piśmienne;
  - 3) pokrywają koszty usługi i utrzymania czystości w szkołach;
- g) wydawanie opinii o wnioskach w sprawie zakładania ochron i o projektach sieci publicznych szkół powszechnych;
- h) opinjowanie wniosków w sprawie udzielenia koncesji na prywatne ochrony i prywatne szkoły powszechne;
- i) współdziałanie z inspektorem w sprawie dalszego kształcenia nauczycieli szkół powszechnych i wychowawczyń ochron;
- j) sprawowanie wspólnie z inspektorem szkolnym władzy zwierzchniej nad dozorami szkolnymi, a mianowicie:
  - nadzór nad gospodarką dozorów i wykonywaniem budżetu, rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań, sprawdzanie i zatwierdzanie wyborów oraz stawianie wniosków o rozwiązanie rad szkolnych miejscowych w razie niewykonywania przez nie ich obowiązków, przekraczania kompetencji, lub w razie, gdyby działalność ich była niezgodna z ustawami, albo szkodliwa dla szkoły;
- k) opieka i nadzór nad budownictwem szkolnym i higieną szkolną.

§ 19. Rada szkolna powiatowa lub miejska może delegować członków do zwiedzania w towarzystwie inspektora lub jego zastępcy szkół jej podległych. Delegat rady szkolnej powiatowej lub miejskiej nie ma jednak prawa egzaminować dzieci, ani czynić uwag dzieciom i nauczycielom.

Nauczyciele czynni nie mogą być delegowani do zwiedzania szkół.

§ 20. Istniejące dotychczas na obszarze b. dzielnicy pruskiej dozory szkolne nosić będą nadal nazwę rad szkolnych miejscowych; zatrzymują wszakże swój dotychczasowy skład osobowy i zakres działania, z wyjątkiem prawa sprzeciwu przy obsadzaniu stałych posad nauczycielskich.

Istniejące dotychczas na obszarze b. dzielnicy pruskiej deputacje szkolne znosi się.

Do art. 9 ustawy.

§ 21. Zarządzenia, potrzebne do wykonania postanowienia art. 9 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r., będą wydane przez właściwych wojewodów i kuratorów we wzajemnym porozumieniu.

§ 22. Orzeczenia i zarządzenia władz szkolnych w stosunku do ludności podlegają na podstawie dotychczasowych przepisów wykonaniu przez władze administracyjne i polityczne.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *M. Rataj*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej: *W. Kucharski*